

Ад аўтара

З канца 2000 г. я дакладна ведаў, што сям'я генерала Кіпрыяна Антонавіча Кандратовіча гаспадарыла ў маёнтку Гародна на Лідчыне (зараз – Воранаўскі р-н). Увесну 2000 г. мы з сябрамі выехалі ў краязнаўчую вандроўку і амаль што першы апытаны намі жыхар Гародна (Пагородна) накіраваў нас да Уладзіслава Янавіча Струкеля (1916–2008?), чалавека, які яшчэ хлопчыкам служыў у маёнтку Кандаратовічаў, а ў 1932 г., як служба, ўдзельнічаў у пахаванні генерала. У 1998 г. ён паказаў унуку генерала Кандратовіча Джорджу Рэйні месца пахавання на расцярушаных лідскіх праваслаўных могілках і потым удзельнічаў у перазахаванні парэшткаў у Воранава на гарадскіх могілках. Уладзіслаў Янавіч расказаў нам пра тое, што помніў пра жыццё маёнтка Гародна ў 1930-х гг. і падрабязна апісаў месца на воранаўскіх могілках, дзе трэба было шукаць магілу. Пафатаграфавалі парк і капліцу маёнтка, мы паехалі ў Воранава і хутка знайшлі магілу генерала. Інфармацыя, якую захоўваюць файлы першых здымкаў магілы беларускага генерала лічбавай камерай, сведчаць, што яны былі зроблены 17 сакавіка 2001 г. у 13.12. Стоячы тут, мы ўсведамлялі, што ўпершыню з 1930-х гг. над магілай генерала ад інфантэрыі знаходзяцца людзі, якія прыйшлі, каб запаліць знічку і аддаць даніну памяці і павагі выбітнаму дзеячу БНР, аднаму з тых, хто зрабіў нашу Бацькаўшчыну незалежнай.

Часопіс «Спадчына» адразу ўзяў наш артыкул, у якім упершыню, яшчэ фрагментарна, падавалася біяграфія ге-

нерала і ўказвалася месца яго пахавання, у тым жа часопісе на вокладцы былі надрукаваны каляровыя здымкі магілы Кіпрыяна Кандратовіча¹. Ужо ў траўні 2000 г. парэшткі сла-вутага беларуса былі яшчэ раз перазахаваны, і зараз магіла генерала Кандратовіча знаходзіцца каля вораанаўскай царквы.

Пасля было шмат маіх публікацый, з якіх можна вылу-чыць кніжку пра генерала² і найбольш грунтоўны артыкул пра яго ў альманаху «Асоба і час»³.

Атрымалася так, што праца сталася не дарэмнай. І вельмі прыемна, што зараз асоба генерала Кандратовіча добра вядома ў Беларусі, пра яго здымаюць дакументальныя фільмы, выпу-скаюць рэкламныя плакаты, а ў Мінску прайшла ўжо «трэцяя канферэнцыя, прысвечаная памяці генерала Кандратовіча».

За апошні час у мяне назапасілася шмат новай інфармацыі, што і прымусіла паклапаціцца пра другое, пашыранае і пе-рапрацаванае, выданне кнігі пра земляка. Добра, што кніга выходзіць у 100-гадовы юбілей абвяшчэння Беларускай На-роднай Рэспублікі – падзеі, з якой пачалася незалежнасць нашай Радзімы і да якой Кіпрыян Кандратовіч мае самае не-пасрэднае дачыненне.

¹ Гл: Лаўрэш Леанід, Круцікаў Уладзімір і інш. Генерал Кіпрыян Кандратовіч // Спадчына 2002. № 1. С. 161–166.

² Гл: Лаўрэш Леанід. Генерал Кіпрыян Кандратовіч (Дзеячы Беларускай Народнай Рэспублікі). Ліда, 2007. 43 с.

³ Гл: Лаўрэш Леанід. Генерал Кіпрыян Кандратовіч: крэскі да жыцця // Асоба і час. Беларускі біяграфічны альманах. Вып. 2. 2010. С. 81–105.